

Učna tema: 1. SVETOVNA VOJNA IN SLOVENCİ

Datum: četrtek, 12. 11. 2020

- Cilji :**
- učenec analizira zgodovinske korake, ki so pripeljali do nastanka Kraljevine SHS,
 - učenec opiše nacionalni položaj Slovencev v Avstro-Ogrski,
 - učenec opiše življenje med vojno na slovenskem ozemlju;

Navodila:

1. V SDZ in zvezek pregledaš in po potrebi popraviš 1. nalogo na str. 38 in 2. nalogo na str. 39 (glej zapis: *Težave novih demokracij*). Te dve nalogi sta bili podani pri prešnji uri, v torek 10.11. pri 4.uri.
2. V zvezek napišeš nov naslov: *Slovenci v 20. in 21. stoletju: pot do samostojne slovenske države*.
3. V zvezek napišeš podnaslov: *Odločitev Slovencev za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS)*
4. Prebereš besedilo v SDZ 2. del (str. 6 in 7: *Odločitev Slovencev za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev*).
5. V SDZ 2. del reši 1. nalogo na str. 6 in 2. nalogo na str. 7.
6. Prepiši učno snov v zvezek, prepiši samo kar je napisano v violičnih okvirjih (glej zapis: *Slovenci ob izbruhu vojne in Zakaj se je Slovincem soška fronta vtisnila globoko v spomin*)

Težave novih demokracij (nalogi od prešnje ure)

1. DEL: poglavje 2: Svet med obema vojnama: kriza demokracije in vzpon diktatur

Težave novih demokracij

1.

Člen 20: Parlament [Reichstag] sestavljajo poslanci, ki jih izvoli ljudstvo.

Člen 21: Člani parlamenta predstavljajo ljudstvo. Pri svojem delu niso zavezani naročilom, temveč le svoji vesti.

Člen 22: Poslanci parlamenta so izvoljeni na splošnih, neposrednih in tajnih volitvah. Volivci so moški in ženske stari vsaj 20 let.

Člen 23: Mandat poslancev traja štiri leta.

Člen 44: Predsednik države ne more biti član parlamenta.

Člen 68: Zakonske predloge pripravlja vlada ali poslanci. Zakone potrди parlament.

Zakaj so bile nove demokracije nestabilne

2.

a)

b) Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

1. Slovenci ob izbruhu vojne

Kako je vojna vplivala na življenje na Slovenskem?

Vpletenost Avstro-Ogrske v prvo svetovno vojno je v vojno potisnila tudi Slovence. Z odprtjem soške fronte so se Slovenci z grozotami vojne srečali na domačem ozemlju.

» je bil 24. maja 1917 ustanovljen Vdovski in sirotinski sklad, ki naj bi pomagal siromašnim vdovam in sirotam vojakov. Premoženje sklada se je kopičilo z darovi, na katere so pozivali z oklici, predvsem ob cerkvenih ali cesarskih praznovanjih. Največ darov za raznovrstne vojaške dobrodelne namene pa se je zbralo z dobrodelnimi akcijami.«

(Slovenska kronika 20. stoletja, 1900–1941, Nova revija, Ljubljana, 1995)

2. Zakaj se je Slovincem soška fronta vtisnila globoko v spomin

»Mojim narodom!

Kralj italijanski mi je napovedal vojno. Zvestoba je prelomila kraljevina italijanska svojima zaveznikom, kakor zgodovina ne pozna enakega. /.../ Mi nismo ogrožali Italije, nismo kratili njenega ugleda, nismo se dotaknili njene časti in njenih interesov, vedno smo zvesto izpolnjevali Svoje zavezniške dolžnosti /.../. Toda pohlepnost Italije, ki je mislila, da je treba izkoristiti trenutek, se ni dala potolažiti. In tako se mora izpolniti usoda.«

(Razglas avstro-ogrskega cesarja Franca Jožefa, 23. maja 1915)

»Neki kmet, kateremu se je posrečilo, da se je preplazil iz svoje domače vasi /.../ skozi laško črto in prišel v Ljubljano, je poročal: Lahi so zagrozili, da bodo izgnali vse domačine nekam v Italijo, /.../ ker dolže vse prebivalstvo, da so vohuni. Brez dovoljenja vojaških oblasti ne sme nihče zapustiti kmetjskih domov. Celo za delo na polju se mora izposlovati dovoljenje. Ljudem so vzeli vse: opravo, sukno, kotle, obleko, živila itd.; živino so za slabo ceno odkupili /.../.«

(Slovenec, 7. oktobra 1915)

Italijanska vojna napoved Avstro-Ogrski je odprla novo fronto, katere del je potekal po slovenskem ozemlju – SOŠKA FRONTA.

- Na soški fronti se je bojevalo veliko Slovincem, ki so svoj boj doživljali kot obrambo slovenskega ozemlja.
- Zvrstilo se je dvanajst soških bitk. Najodmevnejša je bila zadnja – "čudež pri Kobaridu" oktobra 1917, s katero so avstrijske in nemške enote potisnile Italijane vse do reke Piave.